GPP4Growth
- Ενημέρωση Πολιτικής A3.3 -

Εφαρμογή Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων και παρακολούθηση της εφαρμογής τους

Τι είναι οι ΠΔΣ?

Οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις (ΠΔΣ) είναι η διαδικασία με την οποία οι δημόσιες αρχές επιδιώκουν να προμηθεύονται αγαθά, υπηρεσίες και έργα με μειωμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις καθ 'όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους σε σύγκριση με αγαθά, υπηρεσίες και έργα με την ίδια βασική λειτουργία που διαφορετικά θα προμηθευόταν.

Τι είναι το GPP4Growth?

Το GPP4Growth συγκεντρώνει την εμπειρία και τις πρακτικές εννέα δημόσιων φορέων από ολόκληρη την ΕΕ προκειμένου να βελτιωθεί η ικανότητα των δημόσιων οργανισμών να εφαρμόσουν πολιτικές που προωθούν την οικολογική καινοτομία και την πράσινη ανάπτυξη μέσω των «Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων» (ΠΔΣ). Το 14% του συνολικού ΑΕΠ της ΕΕ καταναλώνεται από τις δημόσιες αρχές της Ευρώπης. Αυτή η δημόσια δαπάνη για αγαθά, υπηρεσίες και έργα εκτιμάται συνολικά σε 1,8 τρισεκατομμύρια ευρώ ετησίως. Αυτή η ουσιώδης αγοραστική δύναμη της δημόσιας αρχής μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την τόνωση της οικοκαινοτομίας, της αποδοτικότητας των πόρων και της πράσινης ανάπτυξης με την προώθηση αγαθών και υπηρεσιών φιλικών προς το περιβάλλον και από άποψη πόρων.

Περίληψη των κυριότερων σημείων

Αυτή η σύντομη ενημέρωση πολιτικής βασίζεται σε μια έκθεση η οποία προετοιμάστηκε και κυκλοφόρησε στους ενδιαφερόμενους πριν από μια διεθνή συνάντηση που πραγματοποιήθηκε από τις 11 έως τις 13 Ιουνίου 2019 στη Jelgava της Λετονίας.

Η εκδήλωση στη Jelgava οργανώθηκε για να επιτρέψει στους εταίρους της GPP4Growth να μοιραστούν τις εμπειρίες τους από την πρακτική εφαρμογή των Πράσινων Δημόσιων Προμηθειών (ΠΔΣ), εστιάζοντας ιδιαίτερα στις πτυχές της επαλήθευσης και της παρακολούθησης της εφαρμογής της. Η εν λόγω έκθεση χρησίμευσε ως έγγραφο αναφοράς για να συμπληρώσει και να ενημερώσει τις συζητήσεις κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης στη Jelgava. Η έκθεση ανέλυσε παραδείγματα στη πραγματική ζωή των ΠΔΣ και πρότεινε συστάσεις και κατευθυντήριες γραμμές βάσει αυτής της ανάλυσης.

Μερικά από τα βασικά θέματα που αναφέρονται στην έκθεση συνοψίζονται εδώ. Αναφέρονται επίσης οι 16 συστάσεις σχετικά με τις ΠΔΣ που αναπτύχθηκαν στην έκθεση. Αυτές οι συστάσεις θα είναι χρήσιμες για τους δημόσιους φορείς που επιθυμούν να αναπτύξουν τις δικές τους πολιτικές και διαδικασίες ΠΔΣ.

Εισαγωγή

Προκειμένου να δοθεί έμφαση στις συστάσεις που ακολουθούν το δεύτερο κομμάτι αυτής της σύντομης ενημέρωσης, εξετάζονται πρώτα τα δύο στάδια μιας διαδικασίας ΠΔΣ - προετοιμασία και εφαρμογή - μαζί με τον τρόπο με τον οποίο τα δύο στάδια σχετίζονται με την παρακολούθηση της διαδικασίας ΠΔΣ.

Μετά από αυτό, περιγράφονται οι τύποι πρακτικών παραδειγμάτων ΠΔΣ που μελετήθηκαν προκειμένου να δημιουργηθεί η αρχική πηγαία αναφορά.

Οι συστάσεις που αναφέρονται παραπάνω περιγράφονται στη συνέχεια. Αφορούν διάφορους παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν την επιτυχή εφαρμογή των ΠΔΣ.

Τέλος, σημειώνονται ορισμένα εργαλεία και μέθοδοι που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι προμηθευτές κατά τη διάρκεια των φάσεων επαλήθευσης και παρακολούθησης μιας διαδικασίας ΠΔΣ.

Προετοιμασία και εφαρμογή

Για τους δημόσιους φορείς που προμηθεύουν πιο φιλικές προς το περιβάλλον λύσεις, η διαδικασία ΠΔΣ μπορεί να χωριστεί σε δύο στάδια: προετοιμασία και εφαρμογή. Οι ΠΔΣ μπορούν να είναι αποτελεσματικές μόνο εάν και τα δύο στάδια ολοκληρωθούν προσεκτικά και περιεκτικά. Το βασικό αποτέλεσμα του σταδίου προετοιμασίας είναι το **έγγραφο της πρόσκλησης υποβολής προσφορών ΠΔΣ**, ενώ το κατευθυντήριο εργαλείο κατά τη διάρκεια της φάσης υλοποίησης είναι το πραγματικό **συμβόλαιο** που εκδίδεται στον επιτυχή προμηθευτή. Όπως φαίνεται στο παρακάτω κείμενο, το έγγραφο του διαγωνισμού θέτει ορισμένους όρους και στη συνέχεια η σύμβαση περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο οι συνθήκες αυτές θα επαληθευτούν, θα παρακολουθούνται και θα επιβάλλονται για να εξασφαλιστεί η επιτυχία της διαδικασίας ΠΔΣ.

Προσφορά

- Ορίζει τις δεσμεύσεις σε απόδοση όπως τα κριτήρια ΠΔΣ και τις τεχνικές προδιαγραφές.

- Ελέγχει την ικανότητα κάθε ενός που ανταποκρίνεται, τη σχετική προηγούμενη εμπειρία του και τη συμμόρφωση των επιδόσεών του, χρησιμοποιώντας δηλώσεις του ίδιου, ελέγχοντας τα προσόντα και απαιτώντας αναφορές.

Συμβόλαιο

Εφαρμόζει τις δεσμεύσεις υποβολής προσφορών που αναφέρονται λεπτομερώς στην προσφορά μέσω:

- Παροχής διαδικασιών για την παρακολούθηση της εκπλήρωσης των δεσμεύσεων.

- Αναφοράς τις εφαρμόσιμες κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με οποιαδήποτε από τις δεσμεύσεις της προσφοράς.

Κατάλογοι προεξετασμένων προϊόντων ΠΔΣ.

Στη Λετονία, όπου η χρήση των ΠΔΣ είναι υποχρεωτική, οι αγοραστές μπορούν να αγοράζουν ορισμένα είδη προϊόντων από μια προκαθορισμένη ηλεκτρονική βάση δεδομένων με επιλογές που ήδη πληρούν τις απαιτήσεις των ΠΔΣ. Αυτός ο τύπος εργαλείου απλοποιεί τη διαδικασία των ΠΔΣ και δίνει ευρύτερη αναγνώριση στους προμηθευτές που διαθέτουν στη βάση δεδομένων.

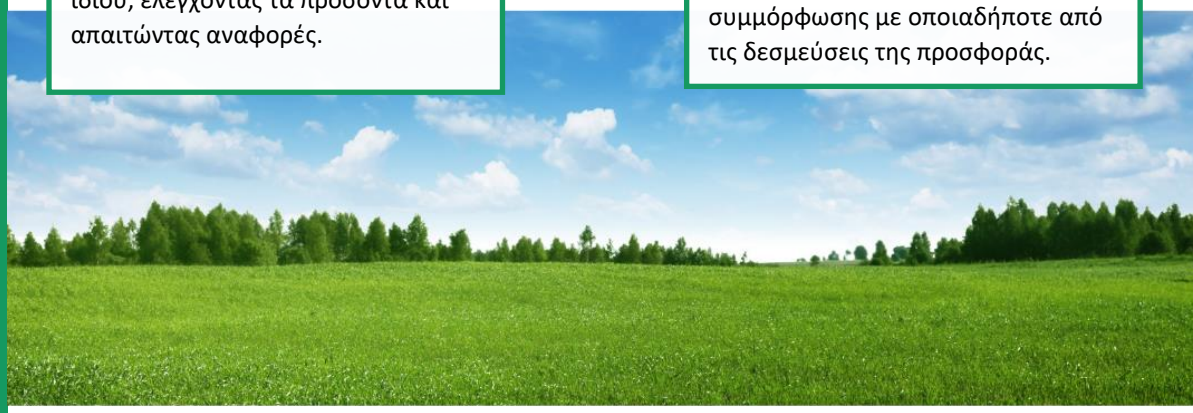

Παραδείγματα πρακτικής εφαρμογής των ΠΔΣ

Παραδείγματα πρακτικών εφαρμογών των ΠΔΣ από ολόκληρη την ΕΕ χρησιμοποιήθηκαν για την ενημέρωση της έκθεσης πριν από τη συνεδρίαση της διεθνούς ομάδας εργασίας. Αυτά τα παραδείγματα ΠΔΣ προέρχονται από διάφορες κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών:

Χαρτί γραφείου
Οπτικός Εξοπλισμός, Υπολογιστές & Οθόνες
Υπηρεσίες Τροφίμων και Τροφοδοσίας
Προϊόντα και υπηρεσίες καθαρισμού
Εσωτερικός φωτισμός
Οδικός Φωτισμός και Σήματα Κυκλοφορίας
Απομόνωση για την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων γραφείων

Για κάθε παράδειγμα, ερευνήθηκαν και εξετάστηκαν η εφαρμογή των κριτηρίων ΠΔΣ στα αρχικά έγγραφα του διαγωνισμού, καθώς και η επαλήθευση και η παρακολούθηση αυτών των κριτηρίων κατά τη φάση αξιολόγησης και υλοποίησης.

Βάσει αυτής της έρευνας, αναπτύχθηκε μια σειρά από 16 συστάσεις. Αυτές οι συστάσεις μπορούν να βοηθήσουν στην ενημέρωση σχετικά με την ανάπτυξη πρακτικών διαδικασιών ΠΔΣ στις χώρες-εταίρους του GPP4Growth και πέραν αυτών.

Συστάσεις

Οι 16 συστάσεις που περιγράφονται παρακάτω αφορούν πολλούς παράγοντες που επηρεάζουν τις ΠΔΣ: το νομικό πλαίσιο που την περιβάλλει, την ικανότητα των αγοραστών να την εφαρμόσουν επαλήθευση και παρακολούθηση την ετοιμότητα της αγοράς και την ικανότητα των προμηθευτών να παρέχουν πιο φιλικές προς το περιβάλλον λύσεις.

Νομικό Πλαίσιο

1 Ενίσχυση της εφαρμογής των απαιτήσεων ΠΔΣ με την **ενσωμάτωση των κριτηρίων και διαδικασιών επαλήθευσης και παρακολούθησης των ΠΔΣ σε νομοθετικό πλαίσιο.**

2 **Σχεδιασμός τακτικών ενημερώσεων των απαιτήσεων και των κριτηρίων για τις ΠΔΣ ώστε να εξασφαλίζεται η συμμόρφωση με τις τεχνολογικές εξελίξεων.** Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τις διαδικασίες προμηθειών που σχετίζονται με τους δρόμους, τον εσωτερικό φωτισμό, τις κατασκευές, τον ηλεκτρικό και τον ηλεκτρονικό εξοπλισμό.

3 Η εθνική νομοθεσία θα πρέπει να καθορίζει τις δυνατότητες και τις ευθύνες των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για τη βιομηχανία, οι οποίες θα εξυπηρετούν τους αγοραστές ως **συμβουλευτικές υπηρεσίες ΠΔΣ για συγκεκριμένες βιομηχανίες** π.χ. τρόφιμα, κατασκευές, υγειονομική περίθαλψη. Αυτές οι γενικές αρχές θα μπορούσαν: να επιβάλουν τις απαιτήσεις ΠΔΣ, να δρουν ως οδηγοί της διαδικασίας ΠΔΣ για τους δήμους και τις τοπικές/περιφερειακές δημόσιες αρχές, να βοηθούν στην εφαρμογή των κριτηρίων για την επιλογή και επαλήθευση των ΠΔΣ και να παρέχουν πρακτικές πληροφορίες στους αγοραστές, όπως είναι τα στοιχεία των εργαστηρίων όπου μπορούν να δοκιμαστούν δείγματα προϊόντων και ούτω καθεξής.

4 **Συμπερίληψη πτυχών, στόχων και διατάξεων των ΠΔΣ σε έγγραφα περιφερειακού/τοπικού προγραμματισμού πολιτικής.** Οι διαγωνιζόμενοι μπορούν στη συνέχεια να ανατρέξουν στο αντίστοιχο έγγραφο σε περίπτωση διαφωνίας με πιθανούς προμηθευτές σχετικά με το γιατί έχουν επιλεγεί συγκεκριμένες απαιτήσεις και περιλαμβάνονται στα έγγραφα διαγωνισμού.

Χωρητικότητα Προμηθευτών

5 **Ανάπτυξη και εφαρμογή τυποποιημένων μορφών** με τη μορφή ηλεκτρονικών εργαλείων και προτύπων που θα διευκόλυναν την ευθεία εφαρμογή των διαδικασιών ΠΔΣ.

6 **Ανάπτυξη εναρμονισμένων προγραμμάτων κατάρτισης** που θα βοηθήσουν στην ανάπτυξη ικανοτήτων των προμηθευτών στους τομείς εφαρμογής των κριτηρίων, επαλήθευσης και παρακολούθησης των ΠΔΣ.

7 **Οι διαγωνιζόμενοι θα πρέπει να διαθέσουν προσωπικό και χρηματοδότηση** για την προετοιμασία εγγράφων διαγωνισμού ΠΔΣ και να επιλέξουν και να παρακολουθήσουν τους επιτυχόντες υποψηφίους κατά την εφαρμογή της σύμβασης, π.χ. για να επιβεβαιωθεί εάν η προέλευση των προϊόντων που παραδίδονται αντιστοιχούν στις προδιαγραφές που αναφέρονται στη σύμβαση.

8 **Οι δήμοι, τα σχολεία και άλλοι δημόσιοι φορείς πρέπει να συνεργάζονται για την εφαρμογή των πρακτικών ΠΔΣ**. Η συνεργασία αυτή θα μπορούσε να περιλαμβάνει μια συζήτηση σχετικά με τις ατομικές ανάγκες τους για διάφορα προϊόντα που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε μια κοινή αγορά που συμφωνήθηκε. Η συνεργασία αυτή μπορεί να μειώσει την ατομική προσπάθεια που απαιτείται για την αγορά ορισμένων αγαθών και υπηρεσιών με πρακτικές ΠΔΣ.

9 **Ανάλυση αγοράς σχετικά με τα διαθέσιμα προϊόντα και υπηρεσίες προτού συμπεριληφθούν στην προσφορά πολλών απαιτητικών κριτηρίων ΠΔΣ**. Θα ήταν χρήσιμο να ζητηθεί από τους υποψηφίους να παρουσιάσουν ένα δείγμα προϊόντος που πληροί τα απαιτούμενα κριτήρια ΠΔΣ πριν από την επιλογή του τελικού προμηθευτή.

10 Όταν κατά την ανάθεση σύμβασης, λαμβάνονται υπόψη άλλα κριτήρια εκτός από την τιμή, **να μην αναλογεί στην τιμή πάνω από το 50% της συνολικής βαθμολογίας αξιολόγησης**. Αυτό θα τονίσει τη σημασία των κριτηρίων ΠΔΣ στη διαδικασία αξιολόγησης.

Συστάσεις (συνέχεια)…

Προβλέψεις για Επαλήθευση & Παρακολούθηση

11 **Προσδιορισμός και επισήμανση των μέσων επαλήθευσης και παρακολούθησης για κάθε κριτήριο ΠΔΣ που αναφέρεται στην προσφορά και το οποίο ορίζεται στο συμβόλαιο**, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας σε περίπτωση που πρέπει να παραχθούν εναλλακτικά προϊόντα/λύσεις.

12 **Οργάνωση τακτικών ελέγχων συμμόρφωσης** με τον σχετικό προμηθευτή και ενσωμάτωση εξωτερικής εμπειρογνωμοσύνης σε αυτό, όταν είναι απαραίτητο.

Ετοιμότητα Αγοράς

13 **Εξέταση της εφαρμογής εναρμονισμένων κριτηρίων ΠΔΣ σε μεγαλύτερες γεωγραφικές περιοχές, ώστε να δημιουργηθεί μεγάλης κλίμακας ζήτηση** προκειμένου να ενθαρρυνθεί και να διευρυνθεί η ανταπόκριση της αγοράς. Η συνεργασία μεταξύ χωρών σε γεωγραφικές περιοχές μπορεί να είναι επωφελής με αυτόν τον τρόπο.

14 **Ανάπτυξη ένα συστήματος ανταμοιβών και προώθησης για ανταποκρινόμενους προμηθευτές και για αγοραστές στην αγορά που εφαρμόζουν ΠΔΣ.**

Χωρητικότητα Προμηθευτών

15 **Ενίσχυση της επικοινωνίας μεταξύ των προμηθευτών και των αγοραστών** για τον προσδιορισμό και τη διευκρίνιση των αιτημάτων, τη συζήτηση πιθανών επιλογών και την αντιμετώπιση της ανάγκης για βελτιώσεις.

16 Διεύρυνση της εφαρμογής εργαλείων υποστήριξης για τις διαδικασίες ΠΔΣ και του πεδίου επιλογής στους προμηθευτές που είναι ιδιαίτερα **προσβάσιμα στις ΜΜΕ**.

Εργαλεία που βοηθούν στην επαλήθευση και την παρακολούθηση

Οι μέθοδοι επαλήθευσης και τα εργαλεία που σχετίζονται με την παροχή αγαθών και υπηρεσιών που συμμορφώνονται με τις ΠΔΣ ενδέχεται να περιλαμβάνουν: α) έλεγχο ετικετών ή επιγραφών (όπως **οικολογικές ετικέτες** που καθιστούν σχετικά εύκολη την επαλήθευση και την παρακολούθηση για τον αγοραστή) , β) τις **δηλώσεις των προμηθευτών** μαζί με τις σαφώς καθορισμένες κυρώσεις για παραπλανητικές δηλώσεις, γ) έγγραφα **τεκμηρίωσης**, δ) επίδειξη ή/και δοκιμές **δειγμάτων**, ε) συμμόρφωση ελέγχου κατά τη διάρκεια της **περιόδου εγγύησης**, στ) ελέγχο ικανότητας όσον αφορά το **προσόντα των προμηθευτών** και ζ) σχόλια από προμηθευτές και πελάτες.

Σε όλη τη διάρκεια της σύμβασης ΠΔΣ, η παρακολούθηση της συμμόρφωσης μπορεί ναι απαιτεί **κοινές συναντήσεις** μεταξύ προμηθευτών και πελατών για να συζητήσουν οποιαδήποτε θέματα που μπορεί να προκύψουν και να αναπτύξουν δράσεις βελτίωσης.

Όπου οι αγοραστές δεν έχουν την ικανότητα να κάνουν επαλήθευση και συνεχή παρακολούθηση σε σχέση με τις ΠΔΣ, ενδέχεται να απαιτούνται **εξωτερικοί εμπειρογνώμονες** με ιδιαίτερη γνώση και εμπειρία για να υποστηρίξουν τους αγοραστές.

Λίστες ελέγχου: Υπάρχουν δύο σύντομες λίστες ελέγχου στο Τμήμα 6 της πηγαίας αναφοράς για αυτή τη σύντομη ενημέρωση πολιτικής. Αυτές οι λίστες ελέγχου μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους αγοραστές για να τους καθοδηγήσουν μέσω των διαδικασιών επαλήθευσης και παρακολούθησης ΠΔΣ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Χρήστος Μπούρας, Πανεπιστήμιο Πατρών

Κτίριο Α’, Πανεπιστήμιο Πατρών, 26504, Ρίο (Πάτρα)

Τηλ: + 30 2610 996 651
Email: bouras@ceid.upatras.gr

Περισσότερες Πληροφορίες

Αυτή η ενημέρωση πολιτικής παρέχεται από το Τμήμα Επικοινωνιών, Κλιματικής Δράσης και Περιβάλλοντος της Δημοκρατίας της Ιρλανδίας / Roinn Cumarsáide, η οποία είναι βασισμένη σε έκθεση που εκπόνησε το Περιβαλλοντικό Forum της Βαλτικής - Λετονία. Η Περιφέρεια Προγραμματισμού της Zemgale στη Λετονία είναι εταίρος του GPP4Growth. Η πλήρης έκθεση αποκαλείται «**Εφαρμογή Πράσινων Δημόσιων Προμηθειών και Παρακολούθηση της Εφαρμογής - Εισαγωγική Έκθεση που συμπληρώνει τη Διεθνή Ομάδα Εργασίας στην Jelgava**» (Μάιος 2019) και διατίθεται κατόπιν αιτήματος.